

მოსწავლეთა დაწესება თუგათს თავდახმ. და სამედიკალური სწავლა, უნდა იყოს: დაწესება განთავსად.

სიტუა თქვენს მილი პატივად პინ მიერ ვაგონის მოწოდებრივი ვაგონად მისსაგონის დასახუ ლაგონის ღვინ.

არ ცოც ამდენს მშვენიერად თქველ სიტუაცე შემდეგ რა მოგახსენით ისეთი, რომ თქვენთვის ახალი იყოს. თუნდ ეგუტ არ იყოს, ზოგი იმისთანა ვაცია, რომ, რაც გინდ ბევრი ისურვით, ვერას იტყვით, რადგანაც არა აქნაღა დღისი თქვისა და ზოგი იმისთანა, რომ სოთქველი ზღადა ამ უღონოდ ვგონებთ თავს მისს თვალ-გაღწევენდის კიდევს ერთბაშად თვლი გადაყვანილი მიღად და უკლებლივ, ან არ გითხრომ მხრიდამ დაუწყუთო ყურება, რადგანაც ყოველ მხრიდამ დიდებული სანახავია. ამისთანა იგი, რომელსაც ღღეს დავტობით.

ღიალ, ბატონებო, ღღეს სამუდამოდ ვეთხოვებით იმისთანა დიდ ბუნებრივანს კაცს, რომელსაც ღღერთი მოუფლენს ხოლმე ამ ცოდილის ქვეყანას, რომ აღმაინა მისის მიხედვით და მაგალითი შეიძლოს საკუთარის ზნისა და ხასიათის გაფრთხილად განმტკიცება. ნეტავი იმასა, ამ ბოზს ერთი ძველად-ძველი ბრძენი: ვინც ამაძი თუნ ჩვენთან ყოფილი გვეურთხის თუნ, არამედ მართო თავისის სახელის სხენებითაცაო. აი ჩვენს წინაშე მდებარე იგი მაღლით მოსილი კაცია, რომლის მარტო სახელის სხენებითაცა გვეურთხის ჩვენი საქმიანო კაცმა ვიხსენდეს მარტო სახელი გაბრიელ ვისიკოპოსისა, რომ გულში მაღლი ჩაფიქროს, ვითარცა მზის შუკი.

თავივეული წამი მისას ცხოვრების მოძღვრება, მაგალითია, ანდერძია ჩვენთვის და ჩვენს ქვეყნისათვის, ერთად-კი მთელი მისი ცხოვრება ერთად დღი სკოლა მაღალი-სათარებისა და სიყვარულისა, მართლთა და ქვემარტობისა, მაღლისა

და მოწყობებისა. მე ამაზე ბევრს არას ვიტყვი, რადგანაც ბევრი უკვე ითქვა და ბევრსაც კიდევ იტყვის შთამომავლობა, რომელიც ამ სასიტორიო კაცს განიკითხავს თავისის სამარტოანის განკითხვითა.

მე მსურს მოვლიდ აქ აღნიშნო ერთი იმისთანა მხარე ამ დიდებულ კაცისა, რომელიც არას ჩემის ფიქრით, სხვათა მრავალთა შორის ერთი მისი დიდი მნიშვნელობაა. მე არ ვიცო იმისთანა სხვა კაცი, საგრო, თუ სამღვდელო, რომლის გულშიც მომეტებულის მშვენიერებას ვხედავდი, რომელიც დამიბოთით თათად დაბინავებულისს სამოქმედო მტკიცებდა და სარწმუნობა. განსვენებული ღდალ მიწვენილი მეცნიერი იყო და იმოდენად ღრმად მოარწმუნებდა. აქ არის, ჩემის ფიქრით, მისი აღმატებულება, მისი მნიშვნელობა ამაძი თუ მარტო ჩვენთვის, სხვისთვისაც, რადგანაც ბევრს ჰგონია, რომ მეცნიერება და სარწმუნობა ერთანეთში მოურჩებულნი და მოუთავსებელი არიანო. იგია მაგალითი ამ მოარტებისა და მოთავსებისა.

ქვეყანა, ბატონებო, საესეთ ხელუღონად და არა ხალულითა აღმაინის სულიერ და ხორკველ თვალისათვის. ერთის ბრძნისა არ იყოს, ზოგი საგანია, რომ თუ არ დაინახე, ვერ ირწმუნებ და ზოგი იმისთანა, თუ არ ირწმუნე, ვერ დაინახე. ბუნება აღმაინის იმისთანა, რომ სულთა-სწრაფვა ჩვენი ერთსულეტანება და მეორესაც საცუსეთადა ორისზე გზით დით უფრო, რაც აღმაინი თვალ-ახილულითა და გონება-გაღვიძებული ნება-უნებობედ ამ ორს სამსულოებოლოში დაღის მოუყვინრად განება და გული აღმაინის, რომ იზოვოს ბინა და აქ დაღული სული შეავიზინოს ხოლმე გულითა ძვრისვან და მსოფლიო ღღვისვან.

ამ ორს სამსულოებოლოთა შორის შემადებებელს ხიდას სწინას მარტო სიბრძნე, რომელიც ასე იშვიათია ამ წუთის სოფელში, რომლითაც ასე

შემზარებელი, გაფეხვი-კი არაიენ არის. საზოგადოება საზოხარო, ცხობიერების მონა, უფუნური და უზნეო, როცა ტანის-ეკითხვებზეა და ქვაბადიდებელს ასახის ისეთ ვაგონარაწმენბს, რომელნიც ყოფილიან ამგვარი აღმაინების დაღუპვის თავი და პოლო, რომელნიც სარგებლობენ ასეთი ქობებით და ნამდელი საჯარო ვაკობასს შარათენ ხოლმე, ამგვარი ქობების ხელში მოსაღვებელ, მითი დაღუპვისვან დასწინასათვის-კი თითსა უნა არ გაანტყვენ. საზოგადოება ფურთახის ღირსია, რომელს ხელს დადებს და კიდევაც აქეზებს დაღული მრუშების, როცა ამგვარივე სხუელითა და სულით ვაპრობა სამარტოანოდ არ მიანია, თუ-კი ფარულად ხდება იგი. საზოგადოება წყევლისა და კრულის ღირსია, როცა თვით იგი ხდება საშინლის, სულით მომწამველნი სნეულების გამავრცელებელ მიზნება: კანონის სახისათ აძლევს ამ ვაპრობას, ჰკიდულობს სახლოვან სიძეს, გინად ფულად ჰყიდის ღამაზ ქალიშვილს და ვისაც ბევრი ფული აქვს იმას მიანტენს საუკუნო მონად, სამუდამო საქონელად, რომელსაც ეხლანდელი „მეულდ“ ჰჭყია. სა-

საესე იყო განსვენებული მღვდელ-მთავარი და რომელიც, ჩემის ფიქრით, სხვა არა არის-რა, ვარად მეცნიერებისა და სარწმუნობის ერთნაშენი ბუნებრივად მოარტებისა ერთანათის შეუბღალოვად და დაუმონებლად. ამისთანა სიბრძნეს ვხედავდი მარტო იმისთანა გენიოსებში, როგორც ნიუტონი და სხვანი მისებრი, ერთსა და იმავე დროს ღღვისა და ბუნების-მეტყველნი.

მთელი მოძღვრება აწ განსვენებულის სახლოვანის მღვდელ-მთავარისა რომ აიღოთ, ძნელად იპოვით მაგალითს, რომ მეცნიერება გაყვიროს სარწმუნობისათვის, ან სარწმუნობა მეცნიერებისათვის, პირ-ერთი, იგი სარწმუნობისა მიეცინერება და მეცნიერებას ასარწმუნობრება, თუ ასე ითქმის, და მთელი სიბრძნე მისი ამაში ვაგონახული.

იგი ერთს თავისს ქადაგებში სთხოვდა თავისს ამწყესსა, რომელიც ყოველთვის სულ-გაქმენდით უმსდენა ხოლმე, გვედრენით ღღერთს, რომ მომიტეს და ძალა ჯგერკობად ვემსახურო ეკლესიასა, ესე იგი, თქვენს ცხოვრებასაო, რადგან თვითველი თქვენგანი და ჩვენგანი ერთად შეიღვენს იქ ერებულს, რომელსაც ეკლესია ღღვისა ჰჭყინია. ეს მისთვის ღღერთი სიტუვა არ იყო, სამფლო წერილად ამოკითხული და გაზგბეხებული, ეს იყო მისი სიმელო, ეს იყო მისი განთაღებულ რწმენა, ეს იყო მისი გაშენიერებული სარწმუნობა და გასარწმუნებული მეცნიერება, ეს იყო ის, რასაც სიბრძნეს ეძახიან და რის გარედ მსახურება თვისი მსახურებად არ მიანახა, დეაქო-დაქოლოდ, მაღლი-მაღლად, საქე-საქედ. არ არის არც ერთი მაგალითი, რომ საღმე და რაშობე ესუსტროს ამ რწმენისათვის, პირიქით, თვისი ხანგრძლივი სამსახური მარტო ამ რწმენას უფსწირი და შეღია. კაციათვის მსახურება მსახურება ღღვისაო,—ამას მარტო ღღრად გაზგბეხებული სარწმუნობა იტყვის და ამისთანა სარწმუნო-

ბოლოს მიინტ მოლობა ეს მოეკუბული „მეკარის სინამდელითა“, მაგრამ რაღაც საგველა და მეტად გვიანიც, კაცმა რომ სიტყვის.

ზოგადოებას სირცხვილის უნარი-კი დამკარგვია, როცა მარგარიტა გოტიესთანა ქალბებს ზოხილი უყურებს, როცა არ უნდა მათი დაღუპვის ცხოვრების მიზნებდა თავისი თავი აღიაროს და როცა ხელსაც-კი არ აწვიდს ამ ცხოვრებდამ დასახენელიად.

შეადარეთ ა „კანონიერი მეულდე“, საზოგადოებისვან პატრეკე-მული პირი, რომელიც აღმაინობას შეიღობი გარეგნად იჩენს და სულში კი ბინმური პირუტყვია, მატყუარა და ციხერი, სულით სნეუტეს და გულით წრეფელს არსებას მარგარიტა გოტიესსა, რომლისთვისაც ვაპრობების მოვლოდ გარდამ მოუცხია ტლობის; შეადარეთ მეტეი, და დამთნებმებით, რომ ის საზოგადოებასა, რომელიც პირველს აღტაცებულის „ვამს“ ძახილით ეგებება და მეორეს ზოხსა და ფურთახს-კი არ აშარბებს. თვით ეს საზოგადოება ზოხის ღირსია, იგი საზოგადოება გადაფარების გზას ადგია, რადგან ცხოვრების დღერთი გულად თავყვანისცემად. ამგვარი საზოგადოების იმედ, მისი ხსნა იმგვარ წვერებშია, როგორიც ღღუმა აყო, რომელმაც მთელი კაცობრიობისა და ისტორიის

მისი იყო იგი, ვისიც სიბრძნე მართა ჩვენ არ ვამცვივებებს.

რომ მარტო იგი ქება-ღიდება შრომისა დაგარტნენდა, რომელიც მან გვილადა ერთს თავისს დაუფწეცარა ქადაგებში, და სხვა არა-რა, ისიც საქმიანო იქნებოდა, რომ მისი სახელი ქვეყანას მომწვენოდა და ჩვენც გვეჩინო, რადგანაც ნიუტონი და ბრძენი მღვდელ-მთავარი დაგვარტენ. „მე ვითთან არ მიანახავსო, ამბოზს იგი: ხოლო ვამიგონია სარწმუნო კაცთაგან, რომელ ერთს ძველად-ძველად ეკლესიაში კედლებედ არის დასახებული ყოვლად უწინად მღვის-მოხლოდ და მის წინ ძვეს მატული, ხეღში უქირავს ტარი და ჰქსოვს მატყლსა. ნეტამც ჩემის თვლით მე-ნახაო! მწარტოლობს ამ სახლოვობატი აღტაცებული მღვდელ-მთავარი: მამონ მეგავრონობად მეორეს-სა კერძოსა საღმერთისა მისის ხსნიათისას და უღღეს ჰატიესა და კრძალვას მისდამი იგარტობდა გული ჩემოი რა კარგი რამ იქნებოდა, რომ ყველგან ქალა მარადის ჰჭყინოს წინაშე თვლით ისტრეტი ხატი ყოვლად უწიღისა, რომ ერთს კერძო სიყვარულის ღღილითა ხელთაგან მისი ყრბა, ხოლო თვით ეხლო ეცურას მატული და ტარი და სახეს იყოს დაღუბერებისა გამოყვანილი ზღის ის ღღუბერბევი სიწმიდეს, სიმელოდ და სიყვარულით, თვლითა შინა მისთა ბრწყინდელს ის უფსკრული გონიერებისა და კრძალუბრებისა, რომელიც წარტრეკენ კაცის გულსაო. ესრედი ხატი იქნებოდა ქეშარტი დროში, ანუ სიმელოდ, ვე იგი, ნიშანი ყოველის ქალის მოვალეობისა, ღღრსებისა და მნიშვნელობისაო!“

ასე ათავებს სიტყვას ზეგარდმო შთაგონებით მღაღადებელი მღვდელი მთავარი. განა და შეიძლება ამაზე მეტად გაბატონება, ზე-ღღევე შრომისა და გამარტლობისა, რომელიც ბევრსა გვეგანა ვითამცწილდ ხილმილია მარტო მადიბისაო.

საქმიანო ეს მოკლე, მაგრამ ღრმად

გამარტობილი სიტუვა, მღვდელ-მთავარის ბავთვან წარტრეკენი, რომელიც კაცმა წარმოიდგინოს მთელი სულიერი ახივანება და სიბრძნე მისი, რომლის ბავთვი ღღეს ჩვენთვის სამუდამოდ დასღღუნენ ჩვენს სულმღვდლოდ. ბევრი რამ არის ნათქვამი შრომისა და გარტის ვაგონარტობისათვის, მაგრამ ამისთანა ქებათ-ქება შრომისა შესაძლოა მოვლოდ იმისათვის, რომლის ბავთვაც თვითონ ღღერთი მეტყველებს.

ღიალ, ბატონებო, მისის ბავთვი სწორად თვით ღღერთი მეტყველებდ და ვიი რომ დაღღუნდნენ იგი ბავთვი და ვინ იყოს რაღდს-ღა ვგდღრსებს ღღერთი იმისთანა კაცს, როგორც ღღეს წვაგარტევა. რომ მისმა კაციათის თავ-ღღღებულ მსახურებამ, მისმა სპეცემბა უქმად არ ჩიარა, რომ წრათნა მისი, მისი წუნ-მაღალი მოძღვრება არ ღარჩამ მაღალიღღებულად უღაბნო, — ამას ამტკიცებს გლოვა ამოდენა ერთი, რომელიც ღღეს შინამხვეთა ძვირფას კუბოს, რომ უქანასკნელად ეთხოვის იმა ბავთვა, რომლითაც იგი გვლოვავდა და გვეურთხინდა, იმ მაღლიან მრავლესს, რომლითაც იგი ვავურთხინებდა და რომელიც მეუდას ვაწვლილი იყო დაეკარბოლთა შექერებისათვის და დაეკუმლის აღღღენისათვის.

ღღეს ერთ კრემოს აფრტყვის მისთვის, ვინც მთელი თავისი სიტყვებით მის მსახურებაში იყო, რომ თვით მოსწმინდის ერთ თვლითავე ცრემლი ნუგეშისა ეხსიება და მადლით ფენტია. რით იყო ასე ძლიერი სახლოვანი ჩვენი მღვდელ-მთავარი, რომ გამოიწვიო ასეთი დიდი გლოვა ერთსა? ნუ თუ მარტო სიბრძნისა? არა, სიბრძნესთან ერთად ორი სიკეთე კიდევ ჰქონდა მიმადლებული ღღვისვან. ერთი ისა, რომ იგი იყო შეღიო, სისხლი და ხორცე არ იქონისა, და, მაშასადამე, იყო, რა ტყვილით იტკიცეწიულისა, რა სისართული ინუგეშისა და მეორე ისა, რომ მოეკუბულოდა ჩვენის სამშობლო სიტყვითა, იმ ენითა, რომლითაც

აღშფოთებული წინააღმდეგობა, რამელსაც უფწეს იგი მის დამტანველ გარემოებებს.

მართონ დღრობა შეხებდა ვიღაც ღღინდეს და შეუყვარებდა. დიდეთვინდღეს საეყვარდ მართონის, დიდეთვ სრულიად არ იყოს მართონისა ქალი, იგი უზიწო არსება ჰგონიანაო. მართონის საყვარელსაც მიტრამ გამოიკრეს ხმალში, რომ ხედავს რა თავისუფლად ეკიდება. ხოლო სწორად ამ ბრძენს გამოვო მეფის (ღღუ XIII) დანახვა, რომლითაც ხმალში ვაწვევდა აღიკაცებდა, და ვინც ხმალში გამოიწვედა, ან გაპყვებოდა ვის-მაც, სკედელით დასჯებოდა. პირველად ეს ყანონი დაღღუნდ უნდა აღსრულდეს და აი აქ იწვება მართონის თავგანწირული მოქმედება, დაემორჩილება სამარტოს მტველად, გამოაპარებს დიდებულ „შედღეს, როცა ხელმოკრედ დაიპირენ გაპყვეულებს და მეფესთან თხოვნა არ გაღდის; მართონი დაწინება საზოხარო კარისკაცს, რომელიც ვაგადედა დანაშაუვითა სიკვდილით დასჯას ამგვარად იშოვის მისგან ნებას დიდეს ვაპარებისს. მაგრამ დიდეთ

დღესაც ვაღიღებოთ ღმერთსა, ვატრონობთ ქვეყანასა და სულსა და გულს ვაწვილებთ ერთმანეთსა საუკუნინამა საუკუნემდე. ღმერთმაც ვერ გავხანცა მოციქულნი სხვა ქვეყანად, ვიღერე არ მოვეგონი ცოდნა იმ ქვეყნის ერისაო, ამისთვის განსწავნული დამიტრია იგი ქრისტეს ჯვარით ხელში თავგამებულნი იღვრა ჩვენის ერის მწველ და მფარველად.

ლიდნანს და ლიდნანს იქნებთან საქმენი მისინ ჩვენდ და სობად, სიტყვანი მისინ ჩვენდ ანდერბად და სხეულის სხეულები მისინ ჩვენდ სასურთენელიდა. ყოველივე თუ ლიდნანს კიდევ ილადს ჩვენნი, ლიდნანს და ლიდნანს ქართველს საბუთი ექნენება სიტყვას, რაც მართკო ლიდნანებუნა კაცუნა თქმულია: მოკვდა და თვისის ანდერბათ აწ ისევ საქმობს მკვლარიო.

მე რომ მისინ მალღით სახე საქმენი და სიტყვანი მაგონდებინა, თვალწინ წარმოვიდგებო ხოლმე შარავანდელთა მოსილი ახლად დაბადებულნი ვაბრელები და შკონია, რომ თავს წამოსდამოია ახლად შობილს ყრბას ფრთებ ვაღიღილი თავარანდელგო, სიყვარულით დანსტერი და ლოცვა-პურთებით ეფუნება ამ ბრძენთაგან თქმულია: «პატარავ, როცა პირველად მოსიდაბარ ქვეყანაში, შენ სტირი და შენს ვარუმეო-კი ყოველს სინარაულის დიმილი მოსიდას, ჰქენ ისე, რომ როცა ქვეყანას ეთხოვდებ, ვეკლანი სტირანდენ და მართკო შენი ღიმილი მოგდილოდა... და ამა, ჰქენ ისე, რომ, როცა ქვეყანას თხოვდებ საუკუნოდ, ყველანი მის ვარუმეო სტირანი. დიდება ხანელისა მისის! თუ დიდება ხანაჯი ელია, ამა ისწავეთ განი დიდების შოენი-სანი! ამისი მართალი გება და ცხადი მაგალითი მთელი ცხოვრება ამ დიდებულთა და მდიანთა კაცისა. ტუჟულოდ-კი არ არის ნათქვამი: ვინც კარგად ეთხოვრება სამშობლო ქვეყანას, იგი უღიდ-ვგავროდც დიდიადი და ამა იგი უდიდ კაცი, რომელიც, ჩვენდ საუბედუროდ, დღეს კუმოშია ჩვენ წან მდებარე.

ალარ სთანხმდება. იმის ეგონა მართონი ახალგაზდა, ცხოვრებისაგან შეუწყვეტელი არსება იყო და როცა წინააღმდეგს გაიკვან იმისა-ვე უწინდელს საყვარელისაგან (ესენი ორივე ერთად დაბატმრებული იყვნენ) იმისთანა სასოწარკვეთილებას მიექცნა, რომ სიცილები სიციყარული მძობრებას, მაგრამ რა-ღა ღდაი. სახარბობლა უკვე მზად არის და სასჯელის აღსრულების დანიშნული წმიცი მოიდა.

მართონის მოქმედებაც თავგანწირულია, მაგრამ იმდენზედ მწერი, იმდენზედ სრული ღია დალი არ არის ეს მსხვერპლი, როგორც მარგარიტა გოტიტა. ვინ არ იცის, რომ სიყვარულისთავის, ამ გრძნობის დასაყვაროვებლად რამდენ უტყუარს არ ჩაიდენს ხოლმე კაცი: თავსაც მოკლავს, სხვისაც მოჰკლავს, მრავალს გიგროუსს საქმეს აღსრულებს და სხვ. ყოველივე ამის გამართლი რაიმე დღული ხასიათი აქვს. მართონიც თავს განწირვის, ხოლო მართონის აძღვრეს და ღონის უმეტესს კიდევ იმდენ, რომ ოდესმე მიაღწევს და ვენს და დიდე მისი იქნება. თა-

უტნოეთი

საზრუნავითი. პარლამენტმა განიხილა საბიუჯეტო კომისიის გარდაწყვეტილება, რომელით უარ-ყოფილია გარდასახადის სისტემა, დადგენილება შემოსავლის განაყოფილების კომისიის წინადადებით, მართებლობა უნდა შეადგინოს ახალი პრაქტიკური გარდასახადის რეფორმისა, პარლამენტის დარბაზი სახე იყო ხელნით. კამათი დაიწყო კორესის სიტყვით, რომელმაც თითქმის სამი საათი გასტანა. სოციალისტების დღევანდელი აზრით, საბიუჯეტო კომისიის თავისი გარდაწყვეტილებით დიდ განსაზღვრებულ პარლამენტს, კანონპრაქტიკის ძირითად პრინციპების წინააღმდეგ რომ გამოილაშქრა, იგი იტყვიდაო, თითქო რაღაც თავისი საყურადღებო აზრები ჰქონდა; მაგრამ, საუბედუროდ, ეს აზრები არ გავრცობს პარლამენტს (ტარსი ეყნა მარცხნივ) და პარლამენტმა არ იცის ახლო, რის განხილვას შეუდგეს. ამის შემდეგ კორესი შეგზო საბიუჯეტო კომისიის ნაშრომს. კომისიამ, სიტყვამან, განიხილა ფინანსებზე და კარგზე გარდასახადის მოსაზრობის წინადადება; აგრეთვე განიხილა წინადადება გარდასახადი და სხ. და სიტყვით არ მიუღია და ამით ამ საქმეს სანარე გაუთხარა. რა აზრით ხელმძღვანელოდა საბიუჯეტო კომისია? მიხანდ თუ დიდვა უარ-ყოფითი პოლიტიკა და პარლამენტის ვარიეტე კომიტეტის გარდაწყვეტილებების გაქარწყლება უნდაღა, ეს ცხადად და ნათლად უნდა გამოცხადდებინა.

ამის შემდეგ კორესი შეუდგა თვით მართებლობის კანონპრაქტიკის განხილვას. მან გამოსახა იგი როგორც დემოკრატიის ოც და ხუთი წლის დემოკრატიის მუცელი. ორტარის სიტყვით, შემოსავალზე პროგრესული გარდასახადის პროექტი არ არის, როგორც ზოგადონი ამტკიცებენ, სოციალისტური ზომის, რომლის შემწეობით სოციალისტებს სურთ კაპიტალიზმს ფრთა შეუკვეციონ, ეს— მხოლოდ სანარალიანი დემოკრატიული ზომაა, რომელსაც ყველა კრესტულკელი აღიარებს და სოციალისტების ბრალი როდია, რომ ახლო მათი შემწეობით უნდა განსაზღვრულიყო. ორატორის სიტყვით, ესლანდობა მართებლობამ არა ერთხელ გამოაქცხდა სურვილი ზომიერად შემწეობით ქვეყნის მართვისა, მხოლოდ თვით ზომიერაა არ ინდომეს ვეცა, რადგან ჰგონებდნენ, რომ მართებლობა უნდა დაეკარგებინათ და სოციალისტურ პარტიის იმათ შეცდამაში ბრალი არ უდევს. ბოლოს კორესმა სიტყვა: «მიიღება თუ არ მიიღება პარლამენტის შემოსავალზე პროგრესული გარდასახადის პროექტი, უტყველია მანძი, რომ დემოკრატიას ახალი ხანა დაუდგად და რეპეტიცა ვერ შეაკავებს ამ ახლად მოძრაობას.

პასტარ-შვინკოვი. ასტრ-უზგერი თის გაზრდებში დასტამბულია თავი-რობის ცნობა, რომელდამაც სჩანს, რომ ასტრისა და უზგერეთის შორის შეთანხმება ათის წლის ვადით უკვე მოხზება. შეთანხმების პროექტი უზგერეთსა ორთავს სახელმწიფოს, ვინ პარლამენტებს აღდაღონი დღევანდელ მთავრობის შემდეგ. ამ რიგად ასტრ-უზგერეთის სამინისტრომ აღსრულა ორი დაპირებული საქმე: შეიმუშავა არჩენების რეფორმის პროექტი და დაასრულა სპირო შეთანხმება. პარლამენტის საგანგებო სესია, რომელმაც უნდა განიხილოს ეს პროექტები, მეტად სასურველი იქნება.

იბალი. იტალიის პარლამენტმა ამ დღეებში შეიქმნარა ახალი სამინისტროს პროექტი, რომლითაც უნდა დასრულდეს კორელი აფრიკის ექსპედიციისათვის. სანამ პარლამენტი პროექტის დამტკიცებას შეუდგებოდა, დატულებმა მარტინის წარმოება სიტყვა იტყვა, რომელმაც იდილი შთაბეჭდილება მოახდინა პარლამენტზე და სარგადობებზეც კი. მარტინის სიტყვა ვასუბნი იყო კრისპის დამკველთა მიმართ. მარტინი სიტყვა, ვაჟეუტის მთაზე, გაჟეუტის, გაგვრანებულს, უპირისპირა საზოგადოებაში, თითქო იგონო იგი ურწმუნობა და მისი საუბრეების მოსაზრება მოინდომო ავტორის, იგი თავგანწირვება ღრმა ფსიხოლოგიურს, რეალურს ნიადაგზე დაბეჭდა. მართლაც, ამანის მამამ, რომელიც სისტემა სინამდვილის პირით დასახებდა მარგარიტას, ბევრი ადამიანი საბარლო ქალს. მიაგინა ერთ წუთით დაფიქრებული განმარტობა; საზოგადოებისაგან ექსტრა ქნისის, დამაინანს და ყოველივე მისი ნაკლებეგანება ნათლად დაინახა, გაახსენა და ცივი მზიებით ამოუტრა გულზედ კითხვა გრძნობის დადგარეობლობა, უკვან-სავან დაბარული და წყობრივი ცხოვრებისა, ყოველივე მიწარე ცხოვრებისა თვალწინ დაუყენა და შთაბეჭდილ სახე დაალღეინა. ამით გამოწყვეტულ სულს განწყობილების დროს, რასაკერძოდა, უფრო აღიბინა იგი ამგვარის მსხვერპლის მითანა. ხოლო, ასეთი ახსნა და საფუძვლი მარგარიტას მსხვერპლს არ უყარავს იტალიურს სახეს და არც მის ხასიათს ართმევს დიდებულებას. გერ ერთი, რომ სიყვარულისათვის თავგანწირვებას აქ მინიცი

ვინის აზრის განსახორციელებლად, ის სხვის დანებდება, სხვის პირტუტულის გრძნობებს დაეკაყოფილებს. ესეც არ არის დიდი რამ სანდობა და საგმირო. განა ცოტა ყოფილა ამგვარივე შეყვარებული, რომ ასეთივე იარაღი უზნარია. განა ასე არ მოიქცე მანონ ლესკო (მანონ ლესკო-მანანია აბე პრეფოსი). და კიდევ უარესად, როცა სხვის თავის სხეულს ჰკიდებ, მხოლოდ იმიტომ, რომ თავისი გულთა საყვარელის ყოველ ცხოვრება კარგად მოეწყვა. ყოველივე ამგვარ მოქმედებას ერთი აზრა აქვს, საყვარელის დასაკურთხება, სიყვარულის დაკმაყოფილება. მთავარის იმედით საყვარელთან სამუდამოდ დაკავშირებისა, ბევრად უფრო ავიღებდ ხდის თავგანწირვლებას. მარგარიტა გოტიტა-კი სხვა გვარი მსხვერპლი მიაქვს, ის განწირავს თავს იმ იმედით, ვინ არა, რომ ამით მას უნდა მისი საყვარელი არსება ბედნიერი იყოს. აქ ალტრუიზმი, მოყვასის სიყვარული, მოყვასისათვის თავის დიდება უნდაღეის ხარისხამდის მიღის. კარგად იცოდა და თავგანწირვლების შემდეგ არმანი მისთვის სამუდამოდ დაკარგული იყო და მი-

რომ კრისპის გამართლება შეუძლებელია და სრულიად ვერ მოიპოვებს თანაგრძობას იტალიის ერისას. კრისპის ამ მოქმედება აფრთხილებს ადამიანებს და მოუშანებლად, აუწონ-დაუწონ-ველად თავისის და მტრის ძალისა და საშუალებათაა. შემდეგ მარტინის აფრთხილებს ახალს სამინისტროს— კარგად მოიფიქროს, ათსჯერ ვაზომოს, ვიდრე რამე გადამწყვეტულე მის მიღებდეს ამის გაგრძელების შესახებ. ინგლისის პარლამენტისა და გაზეთების მეგობრულე მის კოლომ, ინგლისისაგან საქმეში ჩარევამ არად და არამც არა გაგვიტაცოსო, სიტყვა ბოლოს მარტინის, რადგანაც ინგლისის აფრიკის საქმეების აწყვეტილ დემოკრატიით პროგრესობს და თავისი საქმეების სურს გაიყვანოს ჩვენის შემწეობითაო. ოჯეციალურის ცნობებით, ამაშუღითან უკანანსკელ ბრძოლის დროს იტალიელი მოუტლეს— ორი გენერალი (დაბორმინა და არიმონდი) ტრევი წაიყვანეს გენერალი ალბერტინის ცნობა, ამ რამ 5 გენერალიდან მხოლოდ ორი გადარჩა. შეიღ პოლიკონიკიდან— ორი მოუტლავთ და ერთი დეტყველებულია. პატალიონის 24 უფროსთაგან 15 მოუტლავთ, ერთიც ტრევი წაუყვანია. ცხრა ათას ჯარის კაცთაგან გადარჩა 3000, ამათ რიცხვში მრავალი დაჭრილია, 5600 კაცი მოუტლავ იქნა და დანარჩენნი ტრევი წაიყვანეს.

სასამართლოს მათინან.
6 აპრილს 1895 წ. აზნაურ იონა სუფთათვილითან მივიდნენ სახლში ვანის სსოფლო საზოგადოების მამასახლისი ხსენებულის საზოგადოებისა გეორგაძე, მისი თანამშემუკორხაზე და გზორი ფახრეზი და გამოუცხადეს, რომ ესლავ მასჩრის უფროსთან უნდა წამოხსიდიეთა და მთავრობის მიწერილობაც ურვევს. აზნაურს იონა სუფთათვილის სახმედრო საჯარის-კითხვარა უნდა მოეხდინა. სუფთათვილი მამასახლისის არ გაუგვარა და ამტკიცებდა, რომ მოუტლავთ-...

გაჟეუტის, გაგვრანებულს, უპირისპირა საზოგადოებაში, თითქო იგონო იგი ურწმუნობა და მისი საუბრეების მოსაზრება მოინდომო ავტორის, იგი თავგანწირვება ღრმა ფსიხოლოგიურს, რეალურს ნიადაგზე დაბეჭდა. მართლაც, ამანის მამამ, რომელიც სისტემა სინამდვილის პირით დასახებდა მარგარიტას, ბევრი ადამიანი საბარლო ქალს. მიაგინა ერთ წუთით დაფიქრებული განმარტობა; საზოგადოებისაგან ექსტრა ქნისის, დამაინანს და ყოველივე მისი ნაკლებეგანება ნათლად დაინახა, გაახსენა და ცივი მზიებით ამოუტრა გულზედ კითხვა გრძნობის დადგარეობლობა, უკვან-სავან დაბარული და წყობრივი ცხოვრებისა, ყოველივე მიწარე ცხოვრებისა თვალწინ დაუყენა და შთაბეჭდილ სახე დაალღეინა. ამით გამოწყვეტულ სულს განწყობილების დროს, რასაკერძოდა, უფრო აღიბინა იგი ამგვარის მსხვერპლის მითანა. ხოლო, ასეთი ახსნა და საფუძვლი მარგარიტას მსხვერპლს არ უყარავს იტალიურს სახეს და არც მის ხასიათს ართმევს დიდებულებას. გერ ერთი, რომ სიყვარულისათვის თავგანწირვებას აქ მინიცი

რომ განათავისუფლებენ სრულიად და ღონდა ვინება დღეწყო მაშინაჟლისს; შემდეგ სახლში შეგარდ, ხანაჯელი გამოიტანა და მამასახლისისა და მასთან მყოფთ შეუტია. ამათაც თავის მხრივ ხმლებს ამოიღეს. სუფთათვილი მიჰვარდა მამასახლისის და ცხენი დაეჭრა. შეეჭნა ერთი ყვირილი და ვაი-ვაგლაზი. სუფთათვილი ცოდნა დაღმბა თურმე შეაკვებს; ამ დროს-კი ვგზო მიგზობრებუც შემოცვივდნენ და როგორც იყო გააშვევდნენ. საქმის გარჩევის დროს მოხერ და მოწინააღმდეგე მოქმემა თითქმის დაღმბე და იგივე ჩვენება მისცეს, მხოლოდ იმ განსხვავებით, რომ სუფთათვილიმ ხანაჯელი თვითონ არ ამოიღო, ამოუყარა და ქარქაშინა და მაშინვე უკან ჩაავლო.

12 მარტს გაარჩიეს ხსენებულ საქმე სახმედრო საოლქო სასამართლოში სასამართლოს წევრის პოლონის სტერაშვილის თავგადლობარობით.

სახმედრო ბრალმდებლის თანამშემუკანტანი მოკლუსკი დამნაშავეს საბრალდებო განჩინებამ ამტყუვნებდა.

ბრალდებულს იცვალ ნაფოც-ექლის თანამშემუკავაზა. ვავაზა პირდაპირ უარს ჰყოფდა, სუფთათვილის იარაღით არ გაუშვევია წინააღმდეგობა და შუადგომლობდა სრულიად გაუნათვისებლობისა დაანაშავე, ან-და მხოლოდ დანაშაულოდ სიტყვიერი შეურაცხყოფა დაეკისრებინათ.

სახმედრო-საოლქო სასამართლომ სუფთათვილი მხოლოდ სიტყვიერ დამნაშავედ სცნო და 8 კვირით დააბატობდა მიუსჯავა პურსა და წყალზედ.

შემოქმედებები.

მღ, ნიკ, ბარნაშვილისაგან მივიღეთ 3 მან, შერვაგლი ჰარის ოლქში მცხოვრებ ქართველთაგან გარდასცხობ დროებით კომიტეტისათვის დიდ ზამთროსაგან დახანაღებულა სასარგებლოდ. სია შემოქმედებულთა: ისევ ოთარაჟილი— 1 მ., მიწ, თარხანიშვილი— 3 მ., დამ. საქმელაშვილი— 2 მ.

ძლიერ დიდ წილი უდგეს და მეორე იმგვარი ქაღახები, რომელიც ამანის მამამ წაუკეთხა საბარლო მარგარიტას, სხვას, ბუნებით გარყვნილ სულ სხვა გრძნობას აღეძრადად, შურისძიების მავალს ადებინებდა ხელში და დაფარეული ადამიანად გარდაქმნდა. მეჩარე დავებში, იტყვოდა, თუ მე არ ვყოფილარქ ქვა ქვაზედ დელარე ყოფილიარ. შეიძლება, ზოგიერთსეც მართალი ყოფილიარ. მარგარიტა-კი, რომელმაც ყველას შეუწოდო, რომელიც კითხვის მტერ არა-გისათენ არს ნდომები რა და რომელიც, საშინაოების სინამდვილით გულ-დათუქულიც-კი, თავისი საყვარელის ბედნიერებაზედ პეიჭრობას იმის სწორავს სიცილებს. ბედისაგან დაბარული და წყობრივი ცხოვრებით აღსილის საზოგადოებისაგან უარ ყოფილი მარგარიტა მეტად არ ჩვეულბრებრივი ტრია გულკეთილობისა და გულმოწყალებისა, მეტად ქემარტივი ადამიანული ქნის-ელება. მისი მოქმედება უფრო დამსჯელი და დამტყვეველი ყველას, ვისც-კი რამე წილი უდგეს მის უბედურებაში და ვისც სინდისის ნატავლი მანიც შეარჩინა, რომ გრძნობა რა დიდ დანაშაულობას მიუძღვის საზოგადოების მარგარიტას და მრავალთა სხვათა, მის მსგავსთა, დალუპავში.

20 კ., ნიკ. ხუციშვილი—20 კ., არხ. თა-
მაზაშვილი, შიო გვაგინაშვილი, მარკ. მარ-
კოზაშვილი, ნიკ. საჩქაშვილი, ნიკ. ივ.
საჩქაშვილი—თითო შაურნი, ნ. ნ. ბა-
ლო—1 მ.

ნიკარიის დამაგნება.

17 მარტი.

პატიმარბანი. ებოძათ: სულთანის
სტატუს-სტერტირის ქაიმილ-ბეის ორ-
დენი წმ. ანანია I-ლის ხარისხით; პო-
ლიკოვინკის კენან-ბეის—სტანისლა-
ვისი 2 ხარისხი, ვასკვლაივი.

სტატუს-სტერტირის ქაიმილ-ბეის ორ-
დენი წმ. ანანია I-ლის ხარისხით; პო-
ლიკოვინკის კენან-ბეის—სტანისლა-
ვისი 2 ხარისხი, ვასკვლაივი.

პარისი. სარენმა უარი სთქვა,
შინაგან საქმეთა მინისტრობას ვერ
ვიკისტებო.

პარისი. ბერტლომ სასმახორიამ
ვადადგამის თხოვნა შეიტანა. ამის
მიზეზად მოჰყვას ავითმყოფობა და
ოჯახის სხვა-დასხვა გარემოებანი.

პარისი. ბერტლომ სასმახორიამ
ვადადგამის თხოვნა შეიტანა. ამის
მიზეზად მოჰყვას ავითმყოფობა და
ოჯახის სხვა-დასხვა გარემოებანი.

პარისი. ბერტლომ სასმახორიამ
ვადადგამის თხოვნა შეიტანა. ამის
მიზეზად მოჰყვას ავითმყოფობა და
ოჯახის სხვა-დასხვა გარემოებანი.

პარისი. ბერტლომ სასმახორიამ
ვადადგამის თხოვნა შეიტანა. ამის
მიზეზად მოჰყვას ავითმყოფობა და
ოჯახის სხვა-დასხვა გარემოებანი.

წინააღმდეგ გალაშქრებასაო.
„რეტორის სააგენტოს“ აუწყებენ
ბულუღეისადამ, რომ მარტებელს აჯა-
ნებულებები საშინლად დაუმარცხებია
ათ მოგზაურს—გამოიკვლევებინა სი-
დადესსა და ბულუღეისი გარეობის
რახს კაპიტანის სპრეტლის უფრო-
სობით და დიდი ზარალიც მოსვლი-
ათ. ესლა-კი ექვს გარეშე აჯანყე-
ბა ადგილობრივის პოლიციელებისა
და გარეობისაგან მომხდარა, რომლე-
ბი თავიანთ 700 კაცი მიჰმხრობია
აჯანყებულებს თავისი თოფებითა
და ტყევი-წამლით. საქმის მდგომარე-
ობა მერად სერიოზულია.

პარისი. სარენმა უარი სთქვა,
შინაგან საქმეთა მინისტრობას ვერ
ვიკისტებო.

პარისი. ბერტლომ სასმახორიამ
ვადადგამის თხოვნა შეიტანა. ამის
მიზეზად მოჰყვას ავითმყოფობა და
ოჯახის სხვა-დასხვა გარემოებანი.

პარისი. ბერტლომ სასმახორიამ
ვადადგამის თხოვნა შეიტანა. ამის
მიზეზად მოჰყვას ავითმყოფობა და
ოჯახის სხვა-დასხვა გარემოებანი.

პარისი. ბერტლომ სასმახორიამ
ვადადგამის თხოვნა შეიტანა. ამის
მიზეზად მოჰყვას ავითმყოფობა და
ოჯახის სხვა-დასხვა გარემოებანი.

პარისი. ბერტლომ სასმახორიამ
ვადადგამის თხოვნა შეიტანა. ამის
მიზეზად მოჰყვას ავითმყოფობა და
ოჯახის სხვა-დასხვა გარემოებანი.

პარისი. ბერტლომ სასმახორიამ
ვადადგამის თხოვნა შეიტანა. ამის
მიზეზად მოჰყვას ავითმყოფობა და
ოჯახის სხვა-დასხვა გარემოებანი.

პარისი. ბერტლომ სასმახორიამ
ვადადგამის თხოვნა შეიტანა. ამის
მიზეზად მოჰყვას ავითმყოფობა და
ოჯახის სხვა-დასხვა გარემოებანი.

პარისი. ბერტლომ სასმახორიამ
ვადადგამის თხოვნა შეიტანა. ამის
მიზეზად მოჰყვას ავითმყოფობა და
ოჯახის სხვა-დასხვა გარემოებანი.

ს. მ. ზუგნიანი. 12—1 სათამლე-
შინაგან, ბავშვთა და ნერვის ავად-
მყოფობისა, ორშაბათ, ხუთშაბათ და
შაბათობით.

ს. მ. ზუგნიანი. 1—1/2 სა-
თამლე. სწეულებანი: შინაგანი და ბავ-
შვებისა.

ს. მ. ზუგნიანი. 1—1/2 სა-
თამლე. სწეულებანი: შინაგანი და ბავ-
შვებისა.

ს. მ. ზუგნიანი. 1—1/2 სა-
თამლე. სწეულებანი: შინაგანი და ბავ-
შვებისა.

ს. მ. ზუგნიანი. 1—1/2 სა-
თამლე. სწეულებანი: შინაგანი და ბავ-
შვებისა.

ს. მ. ზუგნიანი. 1—1/2 სა-
თამლე. სწეულებანი: შინაგანი და ბავ-
შვებისა.

ს. მ. ზუგნიანი. 1—1/2 სა-
თამლე. სწეულებანი: შინაგანი და ბავ-
შვებისა.

ს. მ. ზუგნიანი. 1—1/2 სა-
თამლე. სწეულებანი: შინაგანი და ბავ-
შვებისა.

ს. მ. ზუგნიანი. 1—1/2 სა-
თამლე. სწეულებანი: შინაგანი და ბავ-
შვებისა.

სხლად გამოვიდა და ისეიდება
პარტიული ბალობა
ლიტურეია ითანე ოქრობირისა.
მღელღისა და მღელღელ-მთაურისათვის, გამოცემა მ. შარ-
ძისა და ამსხვობისა, გადღებულა ივ. ჭორბის მიერ, გადმოცე-
მული: ასტონ ნ. დუმბაძის, დემიტრა ჭალაგანიძის, მთავარ-და-
კანის რაქვე თ. ხუნდაძის და ალაფანე ი. წერეთლისაგან. რამ-
დენიმე სავალაუბელი გადმოცემულია მელქისეექ გ. ნაგაშისა და
მ. გ. ხუციშვილი. კანტრამბისაგან.

სხლად გამოვიდა და ისეიდება
პარტიული ბალობა
ლიტურეია ითანე ოქრობირისა.
მღელღისა და მღელღელ-მთაურისათვის, გამოცემა მ. შარ-
ძისა და ამსხვობისა, გადღებულა ივ. ჭორბის მიერ, გადმოცე-
მული: ასტონ ნ. დუმბაძის, დემიტრა ჭალაგანიძის, მთავარ-და-
კანის რაქვე თ. ხუნდაძის და ალაფანე ი. წერეთლისაგან. რამ-
დენიმე სავალაუბელი გადმოცემულია მელქისეექ გ. ნაგაშისა და
მ. გ. ხუციშვილი. კანტრამბისაგან.

სხლად გამოვიდა და ისეიდება
პარტიული ბალობა
ლიტურეია ითანე ოქრობირისა.
მღელღისა და მღელღელ-მთაურისათვის, გამოცემა მ. შარ-
ძისა და ამსხვობისა, გადღებულა ივ. ჭორბის მიერ, გადმოცე-
მული: ასტონ ნ. დუმბაძის, დემიტრა ჭალაგანიძის, მთავარ-და-
კანის რაქვე თ. ხუნდაძის და ალაფანე ი. წერეთლისაგან. რამ-
დენიმე სავალაუბელი გადმოცემულია მელქისეექ გ. ნაგაშისა და
მ. გ. ხუციშვილი. კანტრამბისაგან.